

Goedemiddag Jan,

Op de valreep hier nog een reactie namens de provincie Fryslân:

LD-staalslakken zijn nog steeds een wettelijk toegestane bouwstof en dat vindt de provincie Fryslân een kwalijke zaak. De provincie heeft, nadat de problemen met staalslakken in de Sintrale As zich openbaarden, besloten voortaan geen gebruik te maken van LD-staalslakken in de eigen bouwwerken, om situaties als deze in de toekomst te voorkomen. De provincie heeft dit ook aangekaart bij de Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân en Rijkswaterstaat.

Bij de aanleg van de Haak om Leeuwarden Noord en Leeuwarden Zuid zijn destijds staalslakken gebruikt. Aangezien er bij de realisatie van de Haak om Leeuwarden Zuid al LD slaakslakken werden gebruikt, heeft de markt aan ons voorgesteld om ze ook bij de realisatie van het noordelijke deel toe te passen (Haak om Leeuwarden Noord). Het materiaal werd door de leverancier geleverd met een productcertificaat waarin algemene voorschriften voor toepassing worden beschreven. Het certificaat kwam samen met een loshangend document 'Systeem Specificatie Onderbouw' van het ministerie I&M. Het was destijds bij de provincie niet bekend dat staalslakken problemen zouden kunnen geven.

Ik hoop dat je dit nog mee kunt nemen in de uitzending en/of de andere publicaties. Nogmaals mijn excuses dat dit te lang heeft geduurd.

Succes met de uitzending!

Mei freonlike groetnis,

Douwe Boersma

Parsewurdfierder / Perswoordvoerder

Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
fryslan.frl

Van: Jan Kleinnijenhuis >
Verzonden: donderdag 8 mei 2025 15:19
Aan: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>
Onderwerp: Re: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

Dag Douwe,

Dank voor je bericht.

Voor de zekerheid: in mijn allereerste mail over deze vraag (van 29 april jl) heb ik aangegeven dat Rijkswaterstaat ons bevestigt dat het zelf eerder - rond 2010 - stopte met het gebruik van staalslakken in wegenbouw, vanwege civieltechnische en milieuhygiënische problemen die ontstonden met het gebruik van staalslakken. Nadien zijn in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat nog een aantal pilot-projecten gedaan met staalslakken, waaronder het project Haak van Leeuwarden (Zuid). Nadat ook bij deze pilot-projecten civieltechnische en milieuhygiënische problemen ontstonden stopte Rijkswaterstaat in 2016 definitief met het gebruik van staalslakken in de wegenbouw.

Wist de provincie destijds eigenlijk wel dat het hier ging om een proefproject, of dat Rijkswaterstaat rond 2010 al van plan was om te stoppen met het gebruik van staalslakken? Als dat niet bekend was/is, dan ben ik benieuwd naar wat de provincie daarvan vindt.

Met vriendelijke groet,

Jan Kleinnijenhuis

Journalist Nieuwsuur

Van: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.nl>

Verzonden: woensdag 7 mei 2025 15:11

Aan: Jan Kleinnijenhuis >

Onderwerp: RE: vraag Nieuwsuur mbt staatslakken

Goedemiddag Jan,

Dank voor de heldere mail. Het klopt inderdaad dat de provincie Fryslân het toepassen van staatslakken in provinciale projecten niet meer toestaat. Aanleiding hiervan zijn de problemen met staatslakken in de Sintrale As. Ik heb nog niet kunnen achterhalen wanneer dat precies besloten is.

Ik heb je overige vragen inmiddels intern uitgezet. Zoals aangegeven neemt dit wel wat tijd, aangezien het gaat over stukken/situaties van 15 jaar geleden. Vanwege het reces van vorige week (en feestdag afgelopen maandag) waren er veel collega's met vakantie en ook dat helpt niet mee om de antwoorden snel op te halen. Dat is niet bedoeld als excuus, maar is een constatering.

Het spijt mij dat er bij jou een beeld is ontstaan dat we niet willen meewerken aan je onderzoek. Dat is absoluut niet hoe wij werken.

Weet dat ik ermee bezig ben. Ik hou je op de hoogte!

Mei freonlike groetnis,

Douwe Boersma

Parsewurdfierder / Perswoordvoerder

Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
fryslan.frl

Van: Jan Kleinnijenhuis >
Verzonden: woensdag 7 mei 2025 12:27
Aan: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>
Onderwerp: RE: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

Dag Douwe,

Bij deze nogmaals mijn vragen op de mail.

Het gaat me om de volgende quote die door een woordvoerder van de provincie is gegeven aan De Groene Amsterdammer.

"Rijkswaterstaat promootte staalslakken destijds", vertelt een woordvoerder van de provincie Fryslân. De provincie legde tussen 2014 en 2016 in totaal tweehonderdduizend ton onder vier viaducten. 'We kregen instructies over hoe je het materiaal moet toepassen, er zou een korst ontstaan die water tegen zou houden. Maar dat gebeurde niet.'"

Je collega heeft me gezegd dat hier niet Rijkswaterstaat is bedoeld, maar 'het Rijk', in zijn algemeenheid. Mijn vraag is dan: wie wordt bedoeld met 'het Rijk'? Waar blijkt uit dat 'in zijn algemeenheid' staalslakken werden gepromoot?

Dan het tweede deel van de quote. Van wie kreeg de provincie instructies over hoe je het materiaal moest toepassen? Wie zei dat er een korst zou ontstaan?

Zoals ik eerder al aan je collega mailde: Rijkswaterstaat was destijds verantwoordelijk voor het gehele project 'Haak om Leeuwarden'. Rijkswaterstaat gebruikte zelf staalslakken voor het zuidelijk deel, dat zij aanlegden. De provincie legde het noordelijk deel aan, en heeft daarvoor eveneens staalslakken gebruikt.

In openbare stukken spreekt een medewerker van de provincie Friesland daarover: "De provincie moest mee bij de Haak om Leeuwarden". Dit "naar aanleiding van de vrijgave door RWS bij de Haak om Leeuwarden projecten." De gehele mailwisseling vind je [hier](#).

In andere documenten spreekt een medewerker van de ILT over een verplichting voor de provincie Friesland om staalslakken te gebruiken. Er zou zelfs al zand gekocht zijn door de provincie, dat weer verkocht moest worden omdat er staalslakken gebruikt moesten worden. Je vindt die opmerkingen in [dit document](#), vanaf pagina 1690.

Ik wil je vragen te reageren op bovenstaande documenten.

Je collega mailde mij dat de provincie Fryslan geen LD-staalslakken meer gebruikt in haar werken. Wanneer is dat besloten, en waarom?

Toen ik je collega vorige week sprak gaf hij aan zijn antwoorden eerst te moeten afstemmen met Rijkswaterstaat. Ik wil nogmaals aangeven – dat heb ik ook bij hem gedaan – dat ik dat en hele rare gang van zaken vindt. Vragen voor Rijkswaterstaat stel ik aan hen zelf, dit zijn vragen voor de provincie Fryslan.

Aan de telefoon gaf je aan deze week met antwoorden te komen, ik wacht je bericht af.

Met vriendelijke groet,

Jan Kleinnijenhuis

Journalist Nieuwsuur

Van: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>

Verzonden: vrijdag 2 mei 2025 11:46

Aan: Jan Kleinnijenhuis

>

Onderwerp: RE: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

Dag Jan,

Ik heb op dit moment nog geen update. Zoals gisteren telefonisch aangegeven:

Op het moment van toepassen van staalslakken was het een win-win situatie. De staalslakken waren een vervanger voor zand, dat schaars is en er was destijds veel staalslakmateriaal beschikbaar. Vanuit die gedachte is het materiaal gecertificeerd. Het vervangen van zand door staalslakken is om bovengenoemde redenen gepromoot vanuit het Rijk. Voor de vraag hoe dat precies destijds is gegaan, zouden we dit uit moeten zoeken voor het proces destijds. Hier is meer tijd voor nodig.

Waarom RWS in 2010 stopte met het toepassen, is een vraag aan RWS. De provincie Fryslân past LD-staalslakken niet meer in haar werken toe.

Meer informatie heb ik dus niet op dit moment. Zodra ik meer weet, geef ik het uiteraard door. Het is recesperiode, dus dit kan langer dan normaal duren. Nogmaals, het is geen onwil dat we de informatie niet willen geven. Mocht het vandaag niet meer lukken: onze vaste perswoordvoerder – die ook bij het interview zelf was – is dinsdag zelf weer aanwezig.

Mei freonlike groetnis,

Michiel Visser

Van: Jan Kleinnijenhuis >

Verzonden: donderdag 1 mei 2025 15:16

Aan: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>

Onderwerp: FW: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

U ontvangt niet vaak e-mail van jan.kleinnijenhuis@nieuwsuur.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Ter aanvulling op onderstaande mail: ik lees in dit mailbericht, verstuurd vanuit de provincie Fryslân, over de problemen met staalslakken in het project Centrale As. "De provincie moest mee bij de Haak om Leeuwarden". Dit "naar aanleiding van de vrijgave door RWS bij de Haak om Leeuwarden projecten."

Met vriendelijke groet,

Jan Kleinnijenhuis

journalist Nieuwsuur

Van: 5.1 lid 2 e @fryslan.frl>
Verzonden: donderdag 28 april 2022 10:50
Aan: 5.1 lid 2 e @qsbv.com>; 5.1 lid 2 e ILT 5.1 lid 2 e @ILenT.nl>;
5.1 lid 2 e @heijmans.nl; 5.1 lid 2 e fryslan.frl>
cc: 5.1 lid 2 e ILT 5.1 lid 2 e @ILenT.nl>
Onderwerp: RE: LD slakken

Geachte 5.1 lid 2 e en 5.1 lid 2 e ,

De achtergrond van de casus is:

- In Fryslân zijn er in de Centrale As (de weg Dokkum – Bergum) op een viertal locaties staalslakken verwerkt onder de weg.
 - De Centrale As is door de Provincie Fryslân tijdens de aanleg opgeknipt in een drietal contracten; noord 1 (5.1 lid 2 e), 2 (5.1 lid 2 e en 3 (BAM).
 - De opdrachten zijn uitgevraagd op basis van functies en UAV-Gc.
 - Naar aanleiding van de vrijgave door RWS bij de Haak om Leeuwarden projecten rond 2012 2013 was de deur op een kier gekomen. De provincie moest mee bij de Haak om Leeuwarden. Doordat hier een opening was, kon de Centrale As niet achterblijven als project.
 - De 3 contracten zijn op de markt gezet door Grontmij / Witteveen Bos, maar tijdens de realisatie begeleidt door de Antea Group voor de provincie.
 - Bij Noord 2 zijn er als eerste constatering gedaan in najaar 2017 / winter 2017-2018 met gescheurd asfalt.
 - Voorjaar 2018 is er water uittreding geconstateerd met een verhoogde PH-waarde. Ook is er destijds melding naar de bevoegde gezagen gedaan vanuit de Opdrachtgever.
 - Er is contact geweest tot zomer 2021 tussen Provincie en Heijmans. Intentie overeenkomst is gemaakt om er uit te komen met een goede kwalitatieve oplossing; zowel vanuit milieukundig als wegenbouwkundig oogpunt. Bodem moet niet vervuilen en het asfalt moet deugdelijk zijn.
 - Tussen 2016 en 2021 zijn er wel milieukundige monsters genomen via peilbuizen.
 - Sinds najaar 2021 wordt er gewerkt aan een Herstel Beheer Controleplan.
 - Sinds winter 2021 worden de terpen bemalen. Het water wordt afgevoerd naar RWZI. Er is een direct verband tussen regenval, toetreding via de middenberm en de waterstand in de terp te zien in de pompgrafieken.
 - 17 november 2021 is er proactief gesprek geweest vanuit provincie / gemeente Dantumadiel, waarbij FUMO is aangeschoven.
-

Van: Jan Kleinnijenhuis >

Verzonden: donderdag 1 mei 2025 13:09

Aan: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>

Onderwerp: Re: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

Dag Michiel,

Dank voor je reactie.

Dit roept een heleboel nieuwe vragen op. Het Rijk is een verzamelnaam, het is niet 'iemand'. Ik krijg het gevoel dat ik hier met een kluitje in het riet gestuurd wordt, en ik snap niet waarom. Het zijn serieuze vragen, ik verwacht daar een serieus antwoord op.

Ik citeer de volledige quote van de woordvoerder in De Groene Amsterdammer:

"Rijkswaterstaat promootte staalslakken destijds", vertelt een woordvoerder van de provincie Fryslân.

De provincie legde tussen 2014 en 2016 in totaal tweehonderdduizend ton onder vier viaducten. 'We

kregen instructies over hoe je het materiaal moet toepassen, er zou een korst ontstaan die water tegen

zou houden. Maar dat gebeurde niet."

Jij zegt nu: het was niet Rijkswaterstaat, maar Het Rijk. In zijn algemeenheid. Wie dan? Waar blijkt dat uit? Wie belde of mailde er, vanuit welk ministerie?

Tegelijkertijd krijgt de provincie Fryslân "instructies over hoe je het materiaal moet toepassen, er zou een korst ontstaan die water tegen zou houden." Wie heeft dit gezegd of gedaan vanuit Het Rijk, in zijn algemeenheid? Nogmaals: wie belde of mailde er, vanuit welk ministerie?

Voor de volledigheid: Rijkswaterstaat was destijds verantwoordelijk voor het gehele project 'Haak om Leeuwarden'. Rijkswaterstaat gebruikte zelf staalslakken voor het zuidelijk deel, dat zij aanlegden. De provincie legde het noordelijk deel aan, en heeft daarvoor eveneens staalslakken gebruikt. En jij zegt dus dat er iemand anders vanuit Het Rijk bij de provincie het gebruik van de staalslakken promootte, niet zijnde Rijkswaterstaat? Nogmaals: wie dan? En hoe ging het dan wél?

Met vriendelijke groet,

Jan Kleinnijenhuis

journalist Nieuwsuur

Van: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>

Verzonden: donderdag 1 mei 2025 12:28

Aan: Jan Kleinnijenhuis

>; Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>

Onderwerp: RE: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

Goedemiddag,

Ik heb zonet intern navraag kunnen doen. Hierbij onze reactie:

Mijn collega geeft aan in dat interview niet 'Rijkswaterstaat' te hebben gezegd, maar 'Het Rijk'. Of het in ieder geval zo bedoeld te hebben: 'Het Rijk' dus. In z'n algemeenheid.

Mei freonlike groetnis,

Michiel Visser

Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden

(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
fryslan.frl

Van: Jan Kleinnijenhuis >

Verzonden: donderdag 1 mei 2025 10:39

Aan: Provincie Fryslan Pers <pers@fryslan.frl>

Onderwerp: FW: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

U ontvangt niet vaak e-mail van jan.kleinnijenhuis@nieuwsuur.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte heer, mevrouw,

Zojuist sprak ik één van uw woordvoerders over de status van deze persvraag. Hij gaf aan dat er nog geen informatie beschikbaar is, en hoopt daar vandaag op terug te komen.

Zelfs de vraag: klopt de uitspraak van uw collega-woordvoerder dat Rijkswaterstaat destijds staalslakken promootte, kon of wilde hij niet bevestigen. Hij gaf aan dat de reactie eerst afgestemd moet worden met Rijkswaterstaat, en dat de provincie daarom niet kan bevestigen of de quote daadwerkelijk aan De Groene Amsterdammer is gegeven.

Ik wil dit graag per mail bevestigen en mijn verbazing over de gang van zaken uitspreken. Twee dagen zou mijns inziens ruim voldoende moeten zijn om op zijn minst na te gaan of een quote is gegeven aan een ander medium. Dat dit afgestemd moet worden met Rijkswaterstaat, de partij waarover de quote gaat, vind ik onbegrijpelijk.

Ik hoop vandaag van u te horen, en ga ervan uit dat de provincie open is over wat er eerder is gezegd tegen De Groene Amsterdammer, en hoe de beantwoording is veranderd door de 'afstemming' met Rijkswaterstaat.

Met vriendelijke groet,

Jan Kleinnijenhuis

journalist Nieuwsuur

Van: Jan Kleinnijenhuis

Verzonden: Dinsdag, 29 April, 2025 12:07

Aan: pers@fryslan.frl

Onderwerp: vraag Nieuwsuur mbt staalslakken

Geachte heer, mevrouw,

Zojuist belde ik met één van uw woordvoerders over een artikel in De Groene Amsterdammer van vandaag. U vindt dat in bijlage bij deze mail.

In het artikel wordt een woordvoerder van de provincie Fryslân geciteerd. "Rijkswaterstaat promoveerde staalslakken destijds", zegt de woordvoerder over de periode 2014-2016.

Ik zou graag wat meer informatie willen over deze quote. Wij begrijpen namelijk dat Rijkswaterstaat zelf eerder - rond 2010 - stopte met het gebruik van staalslakken in wegenbouw, vanwege civieltechnische en milieuhygiënische problemen die ontstonden met het gebruik van staalslakken. Nadien zijn in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat nog een aantal pilot-projecten gedaan met staalslakken, waaronder het project Haak van Leeuwarden (Zuid). Nadat ook bij deze pilot-projecten civieltechnische en milieuhygiënische problemen ontstonden stopte Rijkswaterstaat in 2016 definitief met het gebruik van staalslakken in de wegenbouw.

Vandaar dat het mij verbaast dat Rijkswaterstaat staalslakken zou promoten in die periode. Hoe is dat destijds gegaan? Is daar communicatie/documentatie van terug te vinden? En heeft Rijkswaterstaat ooit laten weten van de problemen die het eerder zelf had met het gebruik van staalslakken?

Ik hoor graag zo spoedig mogelijk van u, aangezien wij momenteel bezig zijn een uitzending voor te bereiden. Ik zou het op prijs stellen als wij later vandaag even (telefonisch) contact kunnen hebben om de stand van zaken te bespreken.

Alvast veel dank en met vriendelijke groet,

Jan Kleinnijenhuis

journalist Nieuwsuur